

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Arnth-Jensen): Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 29. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om en tillægsafgift af visse motorkøretøjer m. v. for finansåret 1957 —58.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af lov om bortsalg af visse brugte personmotor-køretøjer.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om statsgaranti ved betalingsaftaler med udlandet og om udstedelse af statsforskrivninger i forbindelse med sådanne aftaler.

Mødet hævet kl. 13²⁵.

30. møde.

Torsdag den 29. november kl. 13.

Formanden: Medlemmer af folketinget Poul Sørensen, Henry Christensen, Erik Eriksen, Halfdan Hendriksen, Ole Bjørn Kraft, Aksel Møller, Harald Nielsen og Sønderup har meddelt mig, at de ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingets beslutning om foranstaltninger mod organisationstvang.

Medlemmer af folketinget Bertel Dahlgaard, Aage Fogh, Jørgen Jørgensen (Lejre), Skytte og Steen har meddelt mig, at de ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om udstedelse af værdisikrede statsspareobligationer.

Medlemmer af folketinget Foged, Erik Eriksen, Aksel Møller, Sønderup og Poul Sørensen har meddelt mig, at de ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til folketingets beslutning om saneringslån, lån til staldhygiejne m. v. og grundforbedringslån.

Det er meddelt mig, at det ærede medlem hr. *Ninn-Hansen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til folketingets beslutning om foranstaltninger til fremme af færdselssikkerheden. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Ninn-Hansen* har vedkommende gruppe udpeget *Stæhr Johansen*, som herefter er valgt.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Sørensen): Hermed tillader jeg på forslagsstillerne vegne at fremsætte *forslag til folketingets beslutning om foranstaltninger mod organisationstvang*. Forslaget er enslydende med det den 10. februar 1956 fremsatte forslag, og jeg tillader mig i den forbindelse at henvise til folketingets forhandlinger 1955-56 sp. 2798 og sp. 3083-3133. Det udvalg på 17 medlemmer, der blev nedsat til at behandle spørgsmålet, har ikke kunnet gøre arbejdet færdigt, idet nogle af udvalget til regeringen stillede spørgsmål ikke var besvaret ved folketingets slutning. Da forslagsstillerne imidlertid fortsat nærer ønske om, at der ad lovgivningsmæssig vej skaffes sikkerhed mod organisationsmæssige overgreb, har vi ønsket, at et udvalg får mulighed for at færdigbehandle forslaget.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. *Thisted Knudsen*, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et i går anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Thisted Knudsen): Jeg har den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om sygehusvæsenet*. Forslaget går kort og godt ud på, at tilskuddet fra den fælleskommunale udligningsfond til nedbringelse af kommunernes udgifter til drift af sygehuse fra og med finansåret 1957-58 forhøjes med rundt regnet 25 pct.,

[Thisted Knudsen.]

således at det nugældende tilskud pr. indbygger i kommunen forhøjes fra 16 kr. 90 øre til 21 kr. 10 øre og tilskuddet pr. sygedag fra 9 kr. til 11 kr. 25 øre.

Jeg er helt klar over, at dette forslag betyder en ikke uvæsentlig forhøjelse af tilskuddet til kommunerne fra udligningsfonden; jeg vil skønmæssigt anslå, at forhøjelsen vil andrage godt 35 mill. kr. om året. Begrundelsen for forslaget fremsættelse er, at kommunerne på ny må skønnes at stå foran en betydelig stigning i udgifterne til sygehusenes drift. Løn- og pristigninger på alle områder vil ikke kunne undgå at sætte deres spor på de nye sygehusbudgetter. Jeg tager næppe fejl i, at de allerfleste amtskommuner vil få stigninger, som løber op i tal, der nærmer sig 1 mill. kr. En sådan stigning kan ikke undgå at medføre en ikke uvæsentlig forhøjelse af den amtskommunale beskatning, og alle i dette ting ved, at denne beskatning hviler på de faste ejendomme, herunder ikke mindst landbrugets. Dette finder vi fra venstres side urimeligt, ja, endog uretfærdigt under hensyntagen til beskatningens ensidige karakter.

Formanden: Jeg henstiller, at der bliver mere ro i salen.

Ordføreren for forslagsstillerne (Thisted Knudsen): Sygehusene udbygges mere og mere, specialafdelinger oprettes, og udgiftstigninger følger efter. Det må efter vor opfattelse være en opgave for hele befolkningen og ikke et begrænset udsnit af denne at bære byrden herved.

Vi erkender, at dette forslag ikke er nogen principiel løsning af det skattemæssige problem, der er knyttet til den amtskommunale beskatning; forslaget må tages som en håndsækning til afbødning af de mest urimelige skattemæssige virkninger af sygehusudgifternes fortsatte og voldsomme stigning. Venstre har tidligere tilkendegivet, at vi ønskede afgørende ændringer i den amtskommunale beskatning; vi har endog stillet forslag herom. Vi erkender imidlertid, at hovedspørgsmålet henhører under det arbejde med skattereformen, som er i gang. Vi betragter altså dette

forslag kun som en midlertidig løsning af selve det amtskommunale beskatningsproblem.

Jeg vil gerne i forbindelse med vort lovforslag gøre følgende bemærkning. Alle har jo hørt om sygehusenes takster, og mange siger, at den betaling, som patienterne må erlægge, i virkeligheden er alt for lille. Inden for venstre erkender vi dette; vi synes, betalingen er for beskedene; men det er et spørgsmål, der berører det kommunale selvstyre, idet kommunerne suverænt fastsætter patienttaksterne. Efter vor opfattelse ville det imidlertid være klogt, om kommunerne i højere grad, end tilfældet er i øjeblikket, vil føre deres takster à jour med prisstigningen og også ved fastsættelsen af dem tage i betragtning, at sygehusenes udbygning betyder en mulighed for en bedre behandling af sygdomstilfældene og dermed et større gode, som det er rimeligt og naturligt at alle efter evne bidrager til.

Må jeg så til slut gøre en efter min opfattelse vigtig bemærkning. Ved forslag af lignende karakter som dette er det jo ofte gået sådan, at en forhøjelse af den i dette forslag omhandlede art først er blevet endeligt vedtaget af folketinget på et tidspunkt, da kommunerne allerede havde lagt deres budgetter og endog fået disse vedtaget, hvilket medførte og måtte medføre, at tilskuddene ikke, som de burde og skulle, kom skatteyderne direkte til gode og altså heller ikke gav sig udtryk i budgetterne. Dette bør efter vor bestemte opfattelse undgås i år. Ikke mindst amtskommunerne må have et vist krav på inden budgetternes endelige vedtagelse at have fuld klarhed over, hvilke beløb der kan regnes med i tilskud fra udligningsfonden til sygehusudgifterne. Dette er efter vor opfattelse den eneste mulighed for at undgå en urimelig forhøjelse af den amtskommunale beskatning.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til meget hurtig og meget velvillig behandling i det høje ting.

Formanden: Ligeledes uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et i dag anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bertel Dahlgaard): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om udstedelse af værdisikrede statsspareobligationer.

Spørgsmålet om værdifast pengeanbringelse og i forbindelse dermed spørgsmålet om værdifast opsparing har jo i årenes løb været genstand for overvejelser og diskussion. I oktober 1954 nedsatte finansministeren efter anmodning af det radikale venstre et udvalg af sagkyndige til at undersøge mulighederne for udstedelse af værdifaste obligationer eller for at etablere andre former for værdifast anbringelse af opsparede pengebeløb. Udvalget afgav en betænkning i december 1955.

Udvalget når i sine ret udviklede ræsonnementer til den konklusion, at værdifaste spareordninger, der alene bygger på private debitorer, ikke kan ventes at give nogen væsentlig stimulans til opsparingen og heller ikke vil kunne imødekomme det retfærdighedskrav, der er fremført fra sparerne side. Udvalget siger derfor, at skal en værdifast spareordning blive af betydning som stimulans for opsparingen, må staten deltage som debitor eller garant, og at en sådan spareordning formentlig kun kan praktiseres i begrænset omfang. Det anføres endvidere, at værdifaste, frit omsættelige fordringer eventuelt kan fremkalde uro på kapitalmarkedet.

Udvalget stiller ikke positive forslag om nogen bestemt værdifast spareordning. At hele problemet ikke efter udvalgets arbejde kan siges at være afklaret, synes understreget derved, at forsikringsselskabernes repræsentant i udvalget udtalte, at man må gå ud fra, at livsforsikringsselskaberne ikke vil kunne tænke sig at gå ind i et forsikringssystem, der bygger på tilskud fra staten, idet disse må mene, at i en periode med stadig stigende priser vil en statsgaranti af forsikrings værdifasthed forflygtige det egentlige forsikringsmoment. Ikke desto mindre gik livsforsikringsselskaberne ved den i efteråret 1956 gennemførte lov om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing netop ind i et forsikringssystem, der er forbundet med en vis statsgaranti for værdifasthed. Under disse omstændigheder har det radikale venstre ment, at det vil være rigtigt, at der gøres et

forsøg med værdifast opsparing også under anden form, og ud fra denne opfattelse fremsættes da dette lovforslag.

Lovforslaget går ud på, at der foreløbig inden for et tidsrum af to år udstedes værdisikrede statsspareobligationer. De skal kun kunne udstedes til privatpersoner, og de skal ikke kunne gøres til genstand for fri omsætning. Ingen enkeltperson skal kunne eje statsobligationer til større beløb end 2 000 kr. De udstedes til parikurs, deres løbetid er 25 år, og de forrentes med 4½ pct. Ved forfaldstid indløses obligationerne med deres pålydende op- eller nedreguleret efter den stigning, respektive nedgang, der har fundet sted i priseniveauet i løbetiden.

Obligationerne er uopsigelige fra statens side, men kan til enhver tid før forfaldstiden kræves indløst af ejeren. Da disse obligationer jo tager sigte på en langtidsopsparing, bestemmes det, at der ikke sker pristalsregulering, hvis lånene kræves tilbagebetalt inden for de første 10 år. Finansministeren skal til enhver tid efter samråd med folketingets finansudvalg kunne forhøje eller nedsætte den nævnte rentesats, for så vidt angår den fremtidige udstedelse. Denne bemyndigelse giver altså adgang til at regulere renten for den fremtidige obligationsudstedelse under hensyn til, hvilket omfang staten til enhver tid ønsker at give denne form for obligationsudstedelse. Medens renteudbyttet af obligationerne indgår i ejerens skattepligtige indkomst, skal den del af udbetalingen, der udgøres af tillæg som følge af pristalsreguleringen, ikke beskattes som indkomst.

Må jeg slutte med at sige, at den tankegang, der ligger til grund for lovforslaget, er følgende: der åbnes adgang til for sparere inden for et beløb af indtil 2 000 kr. pr. person at vælge en spareform, hvorved de opnår en under almindelige forhold normal rente og samtidig sikrer sig, at det opsparede bevarer sin værdi. Det må antages at virke fremmende for opsparingen inden for visse kredse, som ellers i deres forbrug påvirkes af frygten for, at en eventuel opsparing forringes i værdi, hvad enten nu denne frygt viser sig berettiget eller uberettiget. Der bliver med andre ord lejlighed for de pågældende til at vælge, om de vil anbringe deres penge i almindelige